

ئەزموونی كورتى (ھىزى ئەمان) دەرىخستووھ كە جە ماوھرو كۆمەلگا پىويستى بە وھە ئامرازىك ھەيە، ھەربۆيە كۆنگرەى ئازادى عىراق لەسەرىتى كە ئەم ھىزە گەشەپىيدا

چاوپىكەوتنى بلاوكرادى – الى الامام –ى عەرەبى لەگەل سەمىر عادل سەرۆكى كۆنگرەى ئازادى
عىراق سەبارەت بە پىكھىنانى (ھىزى ئەمان) لە لايەن كۆنگرەوھ

بلاوكرادى (الى الامام) كە بلاوكرادىيەكى عەرەبىيە و لە لايەن حزبى كۆمۆنىستى كرێكارى عىراقوھ چاپ و بلاو ئەكرىتەوھ، گفتوگۆيەكى سەبارەت بە ھىزى ئەمان و ئالى عەسكەرى كۆنگرەى ئازادى عىراق لەگەل (سەمىر عادل) سەرۆكى كۆنگرەئەنجام دا. ئەم گفتوگۆيە كە لە لايەن باسلى مەھدى سەرنوسەرى رۆژنامەى – الى الامام – بە زمانى عەرەبى ئەنجام دراوھ و لە لايەن ھاوړىيان – رەمەزان سابىر و نازاد احمد – ھوھ وەرگىرەدراوھ بۆ زمانى كوردى.

.....

**دواى برىارى مەكتەبى تەنقىزى كۆنگرەى ئازادى عىراق بۆ پىك ھىنانى ھىزى عەسكەرى تايەت بە كۆنگرە، وھ ناو لىنانى بە ھىزى ئەمان، ئايا پىتان واپە
دروستكردى ھىزى چەكدار لەم بارودۆخەدا كە ئەو ھەموو ھىزە چەكدارو سوپايەى ھەيە، ئەمنىت بەرقەرار ئەكا لە عىراقدا وھ ئايا كۆنگرە پىويستى بە
ھىزى سەربازى و چەكدار ھەيە بۆ جىيەجى كوردنى بەرنامەكەى، وھ دەركردنى ھىزى داگىر كەر ودامەزاندنى دەولەتتىكى غەيرە قەومى و غەيرە دىنى؟**

سەمىر عادل: پىشپىارى ئىمە لە چەند بەلگەنامەيەكى كۆنگرەى ئازادى عىراقدا خراوتە روو وھ دوايىن بەلگەنامە برىارى مەكتەبى تەنقىزى بوو دەربارەى بارو
دۆخى سىياسى عىراق وھەلۆھە شەنەوھى ھىزى چەكدارى قەومى و تايىفى بوو وھ دەبى لە ئەولەوياتى كارى ئەو حكومەتەدا بى كە ھەولتى پىكھاتنى ئەدەين بىان
داواى پىكھاتنى ئەكەين وھەلۆھە شەنەوھى ھىزى چەكدار بوو بەيەك كە لە داخووزيە فەورەكانى جەماوەر، ئىمە پىشپىوانى لەم داخووزيە ئەكەين و كارى بۆ
ئەكەين.

مافى داكۆكى كردن لە ژيان، مافى داكۆكى كردن لە خۆ. مافى مانەوھ... ئەم مافانە مەشرووعن و لە ھەموو بەلگەنامە جىيەئىيەكانى مافى مرووف و دادگاي
تاوانەكان و دادگا سزايىيەكاندا جىيگىر كراوھ.

بە درىژاى زياتر لە سى سال و نىبو داگىركارى، ھىزە چەكدارە قەومى و تايىفيەكان دەورىكى گەورەيان ھەبووھ لە ئەنجامدانى قەساجانەى خويناوى و تقوم كردنى
كۆمەلگەى عىراقى لە دەريايەك لە خوينا بۆ درىژەپىدانى دەسەلات و دزىنى ھەرچى زۆرتەر سەرەوت و سامانى جەماوەرە كۆمەلگە، ئەم ھىزە چەكدارانە
لە لايەكەوھ لەرپىگەى تىكەل بوونىيان بەوھزارەتى ناوخۆ و ھەزارەتى بەرگرىيەوھ بەرپىگەى قانونى ئىمكاناتى مالى لە سەرەوت و سامانى كۆمەل بۆخۆيان ئەبەن و
يان لەرپىگەى بەرتىل پىدانىيان لە لايەن ھىزە داگىر كەرەكانەوھ بۆ راكيشانىيان بەلاى خۆيانداو ھاوكات بۆيەدەست ھىنانى شەرعىيەتى مانەوھيان لىترە. وھ لە لايەكى
ترەوھ بوئە ھۆى تىكەدانى سەلامەتى كۆمەل، وھ ئەم ھىزە چەكدارانە ناوبانگيان دەركردوھ بەكوشت لەسەربناغەى پىناس، جگە لەكردارى دزى و تالانى كەرۆزانە
ئەنجامى دەدەن بەبەرچاوى ھەموو دنياو ھىزى داگىر كەرەوھ. ئىمە بىنىمان رۆژانە چۆن ئەم ھىزە چەكدارانە ئەكوژن و سەرتەبرن و ئىترەيى بەناوچە ئازاد كراوھكان
ئەبەن و خەلكى بىتوان ئەرفىنن دواى ئەوھى جىاوازى تايىفىان بە سەرباندا سەپاند و دواى ئەوھ لاشەكانىيان دۆزىوھو ئاسەوارى ئەشكەنجەى پىئوھ دىيار بوو رۆژانە
تەنھا لە بەغداد زياتر لە 100 كەس ئەكوژى وھ ھەموومان كردارى رىكخراومان بىنى بۆ پاكستاوى رەگەزى، بۆيە برىارماندا پىش بەم چەكدارانە بگىرىن وھ
برىارماندا دىفاع لە كەس و كار و خىزان و منالەكافان بەكەين، برىارماندا بەوھى كە لە جىئى ئەوھى كە ھاوسى پرووى چەكەكەى بكاتە ھاوسىكەى لەبەر ئەوھى
شىعەيە، سوننەيە، كوردە، عەرەبە يان توركمانە يان مەسىحى و موسلمانە... پرووى چەكەكەى بكاتە پرووى ئەو چەكەكەى كە ھەول ئەدەن تەسۆرى رقى و كىنى
قەومى و دىنى و تايىفى لە نىوان رىزەكانى جەماوەرەدا بچىنن، لەسەرمانە كە نەھىلەن عىراق بىتتە كۆسوفۆ يان دارفور يان تەمورى شەرقى يەكى تر....

لە بارودۆخىكى وھادا پىكھىنانى ھىزىكى چەكدار بوئە خواستىكى فەورى و بەپەلە بۆ دىفاع كردن لە ئەمنىت و سەلامەتى جەماوەر، ئەم دەستە و تاقمە
چەكدارانە ناچارىان كردىن بە پىك ھىنانى ھىزى ئەمان وھ دووبارە ئەلیم ناچار بووىن بە دەست بردن بۆ دروستكردى ھىزى ئەمان.

ھەر شونىيىتىكى عىراقدا بەدەر لە پىنكھاتەى تايفى و مەزھەبى و قومى، دواى تىپەراندى چاوپىنگەوتنەكە، كۆرپىك يان دوو كۆرپان بۆ ئەبەستىرئ دەربارەى بەرنامەى كۆنگرەى نازادى عىراق و سىياسەتەكانى كۆنگرە و بارو دۆخى سىياسى عىراق و گرنگى يەكانى پىنك ھىنانى ھىزى ئەمان. و ھەسەر كەسىك بۆچوون و سىياسەتەكانى كۆنگرەى قەبول بوو ئەگۆرئىتتەو ھە بۆ بەشدارى لە دەورەىكى سىياسى رۆشنىبىرى بۆ ھىزى ئەمان كە 4 رۆژ ئەخايەنى و سى سەعات لە ھەر رۆژتەكدا و ئەو باسانەى كە ئەم دەورەى لە خۆى ئەگرئ وەكو وتمان برىتى يە لە چەند باسىك لە سەر _ كۆنگرەى نازادى عىراق، بارو دۆخى سىياسى عىراق، شەرى قەومى و شەرى تايفى، چارنامەكانى مافى مرۆف، بۆ چى ھىزى ئەمان پىنك تەھىنرئ، راگەياندىن و راگەياندىن بە كرى گىرا و... تاد. دوا بە دواى برىنى دەورەكە جل و بەرگى تايەت بەھىزى ئەمانىان بە سەردا داھەش ئەكرئ، دواى ئەو چالاكىەكانى لە چەند گەرەكەكى عىراق دەست پىئ ئەكا، وە دوو كەس لە ئەندامانى مەكتەبى تەنقىزى ياورەى ھىزى ئەمان ئەبن و روونكردەنەو ئەدەن بە خەلكى بۆ ئەوئى نە كەونە زەلكاوى شەرى تايفى لە لايەن چەتە تايفى يەكانەو، وە باسى ئەو ئەكەن كە دوژمنى ئىو ھاوسىكانتەن نىن كە چەندىن سالى پىنكەو ئەژىن و پىنكەو نەھامەتى شەركان و ئابلوقەى ئابوورى و داگرکردنتان چەشت، بەلكو دوژمنى ئىو ھىزى داگرەكەر و چەتە تايفەكانە، وە رووى لولەى چەكەكانتەن مەكەنە براكانتەن و ھاوسىكانتەن، پەيوەست بىن بە كۆنگرەى نازادى عىراقەو، رىزەكانى خۇتان لە ھىزى ئەماندا يەكبەخەن بۆ دىفاع لە ئەمنىيەت و سەلامەتتەن، كۆنگرەى نازادى عىراق لە پىناوى ئىوئەدا ھىزى ئەمانى پىنك ھىناو وە ئىوئەش پەناى بۆ بەرن بۆ دىفاع لە خۇتان.

دواى ھەموو چالاكىەك، ۆرك شۆپىنك بۆ ھىزى ئەمان ساز ئەدرئ بۆ ئەوئى خالە لاوازو بەھىزەكانى ئەو چالاكىەى تىا ھەلبەسەنگىندىرئ وە خەسلەتەكانى ھىزى ئەمان كە راھاتوون لە سەرى، نارامى لە تەعامول لەگەل خەلك، رىز گرتن لە كەرامەتى ھەركەسىك كە لەگەلئ ئەدوئىن، دروست كەش و ھەوايەك لە لاي ئەو كەسانەى كە لەگەلئ ئەدوئىن بۆ ھەست كەردن بە ئەمان، دروست كەش و ھەوايەك لە بەنىنى ئەو خەلكانەى كە لە ناوياندا يە بۆ ھەست كەردن بەوئى كە بەشىكەن لەوان وەئالىيەتى ئەوانە.

دەركەوتن بە جل و بەرگى پاك و جوان بۆ ئەندامانى ھىزى ئەمان، بلاوونەوئى سەربازى ووردو وريا، ھەركەسىك لە ھىزى ئەمان سەرىپچى بەندەكانى بەرنامەى كۆنگرە يان پەيرەوى ناوخۆى ھىزى ئەمان بىكات، ئەوا ئەندامەتى لە ھىزى ئەمان لىوئەردە گىرئىتتەو. بەلام بەشى دووم خۆبەخشەكان ئەوا پىويستە ئەمانىش بچنە ھەمان دەورەى سىياسى رۆشنىبىرىو ھە كە پىشتەر باسەن كەرد وە ھەموو بەندەكانى پەيرەوى ناوخۆى ھىزى ئەمانىان بەسەردا فەرز ئەبئ، وە بە راستى پۆلىك لە خۆبەخشەكان لە دەورەى يەكەم دەرچوون و ھەمان ئەو مەرجانەى كە حىرفەبىيەكانى گرتەو ئەوانىشى گرتەو.

ھىزى ئەمان ھەستا بە چەند چالاكىەك لە چەند گەرەكەكى شارى بەغدا، ئەتوانن ھەندىك لەو چالاكىەكانەمان بۆ باس بگەن وە مەبەست لەم چالاكىەكانە چى بوو؟

سەمىر عادل / راستە ھىزى ئەمان ھەستا بە ئەنجامدانى چەند مائۆرپىكى مەيدانى و سىياسى لە گەرەكى شىخ مەعروفى پىشەسازى وە وەكو ئەزانن ئەمە ترسناكترىن گەرەكە لە بەغدا، وە ھەرورە لە گەرەكى عىوازىو ھەى عەسكەرى، گەرەكى 112 و كەرەتتىنە وە ئەو گەرەكەى كە سەفارەتى لوبنانى تىدايە، وە ھەرورە ھەستا بە سەردانى پەيمانگى پىگەياندىن مامۆستايان و چەندىن قوتابجانەى سەرەتايى. وە ھەستا بە ئابلوقەدانى ئەو گەرەكەى كە پەيمانگى پىگەياندىن مامۆستايانى رەصافەى لىبە دواى ئەوئى كە چەند شكايەتتەكان بۆ ھات كە گوايە بۆمبى چىنراو لەوئى ھەيە، وە رىگەكەى برى و رىگرى كەرد لەو كەسانەى كە بەوئىدا تىپەر ئەبوون بۆ ئەوئى نىك نەبنەو لەو شۆپنە ئەوئەك بەتەقەتتەو ھە كەسانىك بىنە قوربانى. وە ھىزى ئەمان بۆ ھەر كوتىيەك رۆشتىبى خەلك بەگەرمى پىشوازى لى كەردو وە بە بۆنەى ئەمەو ھەلكىكى زۆر پەيوەندىان كەردو بە كۆنگرەى نازادى عىراقەو، وە سەروكى ئەنجومەنى ناوچەى عىوازىيە داوايەك كە چالاكىەكانى ھىزى ئەمان فراوانتر بگرئتتەو، وە ھەمان داوا لە لايەن ئەندامانى ئەنجومەنى ھەمان گەرەكەو پىشكەش كرا. وە داواكارى لە لايەن نوئىنەرانى خاوەن دوكان و وەرشەكانى گەرەكى صناعەى بەبىاعەو كە زىاتر لە 2500 دوكان و وەرشەى تىايە و زىاتر لە 10000 كرىكار ئىشى تىا ئەكات پىشكەش كراو، بۆ پىنك ھىنانى ھىزى ئەمان بۆ پارستىيان و پاراستنى كرىكاران لە گەرەكى ناوبراو، وە ھەرورە پەيوەست بوون ھەيە بە ھىزى ئەمانەو بە شىوئى خۆبەخش، وە پىشتەر ئىشارەتەم بەو كەرد كە باسى چىمان لەگەل ئەو خەلكە كەرد كە چاومان پىيان ئەكەويت.

مەسەلەى نەبوونى ئەمنىيەت و تىك چوونى شىرازى ژيان بووئە مەشغەلەى جەماوەرى عىراق و كۆنگرەى نازادى عىراق برىارى داو كە بەكەردو وە دلام بەم خواستە جەماوەرىيە بداتەو.

كار و نەخشەكانى ئابنەتان چىبە بۆ ھىزى ئەمان؟

سەمىر عادل: پېشوو تر ۋەلامى ئەم پىرسىياردەم داىيەۋە بەلام بە كورتى ۋە جارىكىت تەنكىدى لەسەر ئەكەمەۋە، مەكتەبى تەنفىزى بەلگە نامە يەك بلاۋتە كاتەۋە كە لە ھەمان كاتدا بەيانى پىكھىتئانى ھىزى ئەمانى لەگەلدايە. ۋە ھەرۋەھا بەم زووانە پەيرەۋى ناوخۆى ھىزى ئەمان دەرئەكا. پىكھىتئانى ھىزى ئەمان بەدوۋ بەش ئەبى، حرفەيى ۋە خۆبەخش ۋە ھەردوۋكىيان پەيوەستەن بە مەكتەبى تەنفىزى يەۋە. ئەم ھىزە سەربەخۆ ھىچ كارتىك ناكە بەلكو بەندەكانى بەرنامەى كۆنگرەى ئازادى عىراق جىبەجى ئەكات، ۋە راستەوخۇ بە تەۋجىھاتى مەكتەبى تەنفىزى. ۋە ئەم ھىزە لەۋ خەلكانە پىكدى كە لە گەرەكەكانى خۇيانن بەۋمانايە ھىزىك پىك ناهىتئەت لە گەرەككىنداۋ دوايى بچىتتە گەرەككىكى تر ۋەكو ئەۋدى ھىزە چەكدارەكانى سەربە ئەحزابە قەۋمى ۋە دىنيەكان ۋە ھىزە تايفى يەكان پىيى ھەلئەسن بۆ ئەۋدى بكوژن ۋە سەربەن بە بى ئەۋدى بناسرىن، ۋە ھىزى ئەمان ھەلئەسن بە پاراستنى ئەۋ خەلك ۋە گەرەكانەى كە تىبايدا ئەژىن وتىبايدا رىكخراون، ۋەكو پىشوو ترىش باسەم كەرد ھىزى ئەمان بەرنامەى كۆنگرەى ئازادى عىراق ۋەكو قانۇن ۋەكو دەستور لەۋ گەرەكانەدا پەيرەۋ دەكا. ۋە ھىزى ئەمان ھەۋل ئەدا لەۋ گەرەكانەى كە بوونى ھەبە تىبايدا خەلك ۋە دانىشتوانەكەى رىكخاۋ پەيوەستىيان بكا بە رىزەكانى خۆبەۋە ۋە ھەلئەدا كە ئەندامانى كۆنگرە پەيوەست بكا بە رىزەكانى ھىزى ئەمانەۋە. ئاقىكردنەۋەمان لەماۋدى كەمتر لەمانگىتكدا دەرئىخستوۋە كە جەماۋەر ۋە كۆمەلگا پىۋىستى بەم ئالىيەتە ھەبە، ھەرئەمەشە كە كۆنگرە ئاچارەدەكا بەۋدى ئەم ھىزە گەشە پىبىدا، لە رىگەى ئەۋ ئوونانەۋە كە باسەم كەرد.